

**8. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA
O INDUSTRIJSKOJ BAŠTINI**
**8th INTERNATIONAL CONFERENCE
ON INDUSTRIAL HERITAGE**

Posvećena temi / thematically related to

**OBNOVA
INDUSTRIJSKOG
NASLIJEĐA**
**THE RENEWAL
OF THE INDUSTRIAL
HERITAGE**

**RIJEKA, HRVATSKA, 25. - 26. SVIBNJA 2018./
RIJEKA, CROATIA, 25TH - 26TH MAY 2018.**

PRO TORPEDO RIJEKA

Udruga za promicanje i očuvanje
riječke industrijske baštine

Association for the promotion and
protection of the rijeka industrial heritage
www.protorpedo-rijeka.org

Prvi poziv / First Announcement

8. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O INDUSTRIJSKOJ BAŠTINI 8th INTERNATIONAL CONFERENCE ON INDUSTRIAL HERITAGE

Posvećena temi / thematically related to

OBNOVA INDUSTRIJSKOG NASLJEĐA THE RENEWAL OF THE INDUSTRIAL HERITAGE

ORGANIZATORI / ORGANIZERS

PRO TORPEDO Rijeka
Primorsko-goranska županija
Grad Rijeka
Ministarstvo kulture Republike Hrvatske
Sveučilište u Rijeci

PRO TORPEDO Rijeka
The Primorsko-Goranska County
The City of Rijeka
The Ministry of Culture of the Republic of Croatia
The University of Rijeka

Sveučilište u Rijeci Građevinski fakultet u Rijeci

Radmile Matejčić 3
Rijeka, Hrvatska, 25. - 26. svibnja 2018.
University of Rijeka
Faculty of Civil Engineering in Rijeka
Radmile Matejčić 3
Rijeka, Croatia, 25th - 26th May 2018

ZNANSTVENI ODBOR

PREDSEDJEDNIK

dr. sc. Snježana Prijović Samaržija, rektorica Sveučilišta u Rijeci

ČLANOVI

dr. sc. Ivana Štimac Grandić, Građevinski fakultet Rijeka

dr. sc. Ines Srdoč-Konestra, Filozofski fakultet Rijeka

dr. sc. Alen Jugović, Pomorski fakultet Rijeka

dr. sc. Jasna Prpić Oršić, Tehnički fakultet Rijeka

dr. sc. Zrinka Barišić Marenčić, Arhitektonski fakultet Zagreb

dr. sc. Katja Marasović, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije Split

dr. sc. Silvio Bašić, Građevinski fakultet Zagreb

dr. sc. Sanja Lončar Vicković, Građevinski fakultet Osijek

dr. sc. Goran Vukelić, Pomorski fakultet Rijeka

dr. sc. Sonja Ifko, Arhitektonski fakultet Ljubljana

dr. sc. Brigitta Mader, Trst/Beč

dr. sc. Biserka Dumbović-Bilušić, Konzervatorski odjel Rijeka

ORGANIZACIJSKI ODBOR

PREDSEDJEDNIK

dr. sc. Nana Palinić, PRO TORPEDO Rijeka

ČLANOVI

mr. sc. Velid Đekić, PRO TORPEDO Rijeka

mr. sc. Daina Glavočić, PRO TORPEDO Rijeka

dr. sc. Jakov Karmelić, PRO TORPEDO Rijeka

dr. sc. Julija Lozzi-Barković, PRO TORPEDO Rijeka

mr. sc. Jasna Rotim Malvić, PRO TORPEDO Rijeka

dr. sc. Robert Mohović, PRO TORPEDO Rijeka

Niko Cvjetković, prof., PRO TORPEDO Rijeka

Luciano Keber, dipl.ing., PRO TORPEDO Rijeka

Ivana Golob Mihić, mag., PRO TORPEDO Rijeka

dr. sc. Iva Mrak, PRO TORPEDO Rijeka

dr. sc. Cela Matan, PRO TORPEDO Rijeka

Marko Smoljan, PRO TORPEDO Rijeka

GLAVNA TEMA KONFERENCIJE

OBNOVA INDUSTRIJSKOG NASLJEDJA

PODTEME

Teorija

Deindustrializacija i reindustrializacija

Projekti obnove industrijskog naslijedja

Obnova industrijskog naslijedja - realizacije

Revitalizacija industrijskih područja

Edukacija i sinteza

**Opće teme o industrijskom naslijeđu, pomorstvu
i proizvodnji torpeda**

SCIENTIFIC COMMITTEE

CHAIR

Snježana Prijović Samaržija, PhD dean of the University of Rijeka

MEMBERS

Ivana Štimac Grandić, PhD, Faculty of Civil Engineering Rijeka

Ines Srdoč-Konestra, PhD, Faculty of Humanities and Social Sciences Rijeka

Alen Jugović, PhD, Faculty of Maritime Studies Rijeka

Jasna Prpić Oršić, PhD, Faculty of Engineering Rijeka

Zrinka Barišić Marenčić, PhD, Faculty of Architecture Zagreb

Katja Marasović, PhD, Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy Split

Silvio Bašić, PhD, Faculty of Civil Engineering Zagreb

Sanja Lončar Vicković, PhD, Faculty of Civil Engineering Osijek

Goran Vukelić, PhD, Faculty of Maritime Studies Rijeka

Sonja Ifko, PhD, Faculty of Architecture Ljubljana

Brigitta Mader, PhD, Trieste/Wien

Biserka Dumbović-Bilušić, PhD, Conservation department Rijeka

ORGANIZING COMMITTEE

CHAIR

Nana Palinić, PhD, PRO TORPEDO Rijeka

MEMBERS

Velid Đekić, MSc, PRO TORPEDO Rijeka

Daina Glavočić, MSc, PRO TORPEDO Rijeka

Jakov Karmelić, PhD, PRO TORPEDO Rijeka

Julija Lozzi-Barković, PhD, PRO TORPEDO Rijeka

Jasna Rotim Malvić, MSc, PRO TORPEDO Rijeka

Robert Mohović, PhD, PRO TORPEDO Rijeka

Niko Cvjetković, prof., PRO TORPEDO Rijeka

Luciano Keber, PRO TORPEDO Rijeka

Ivana Golob Mihić, mag., PRO TORPEDO Rijeka

Iva Mrak, PhD, PRO TORPEDO Rijeka

Cela Matan, PhD, PRO TORPEDO Rijeka

Marko Smoljan, PRO TORPEDO Rijeka

MAIN CONFERENCE TOPIC

RENEWAL OF THE INDUSTRIAL HERITAGE

SUBTOPICS

Theory

Deindustrialization and Reindustrialization

Projects for the renewal of the industrial heritage

Renewal of the industrial heritage - realizations

Revitalization of industrial areas

Education and synthesis

General Topics on the Industrial Heritage,

Seafaring and Torpedo Production

RIJEČ DOBRODOŠLICE

Dragi sudionici konferencije, dragi prijatelji,

uspješan niz međunarodnih konferencijskih posvećenih industrijskoj baštini u organizaciji Pro Torpeda ucrtao je Rijeku i Hrvatsku među područja gdje svijest o važnosti toga djela kulturnog naslijeđa kontinuirano raste.

Posebno nam je drago što u tomu imamo potporu velikog broja domaćih i stranih stručnjaka koji su redoviti sudionici riječkoga skupa. To nas osnažuje u uvjerenju da se dobri rezultati u promicanju i očuvanju industrijske baštine - prečesto ugrožene nedovoljnim razumijevanjem njegove važnosti za identitet zajednice, manjkavom brigom vlasnika i bezobzirnom utrkom za što većim profitom - mogu postići samo zajedničkim snagama.

Zahvaljujući tomu, konferencijski niz je dosad omogućio stručnoj i ostaloj javnosti uvid u nekoliko stotina vrijednih izlaganja, objavljenih u konferencijskim zbornicima radova. Scenarij kojemu su oni ključnim dijelom jasan je: informacije objavljene u tim radovima potiču na praktične aktivnosti kojima je cilj zaštita objekata, a zaštita je neizbjegivo povezana s pitanjem njihove prenamjene. Usprkos svim otežavajućim okolnostima u lokalnim zajednicama koje utječu na ostvarenje konačnog zadatka, nismo se obeshrabrili, vođeni željom da ono što smo naslijedili od naših predaka u čim većoj mjeri i u čim boljem stanju ostavimo našim potomcima.

Zadatak je ambiciozan, ali i dostojan visoko postavljene ljestvice već od prve riječke konferencije o industrijskoj baštini. Hvala vam što nas u tomu kontinuirano podržavate i što ćemo konferencijski niz nastaviti njegovim osmim izdanjem, u proljeće 2018. godine.

MR. SC. VELID ĐEKIĆ,
predsjednik PRO TORPEDA Rijeka

WORD OF WELCOME

Dear Conference participants, dear friends,

A successful series of International Conferences dedicated to industrial heritage organized by Pro Torpedo put Rijeka and Croatia on the map of places where awareness about the importance of cultural heritage continuously grows.

We are particularly pleased to have the support of a great number of domestic and foreign experts, who are regular participants of the Rijeka assembly. It encourages us to believe that good results in promoting and preservation of industrial heritage- often threatened with insufficient understanding of its importance for the identity of the community, deficient care of the owners and thoughtless race for more profit- can be achieved only with joint forces.

Thanks to these joint forces, the series of Conferences has so far enabled the professional and other public audience insight in several hundreds of valuable presentations, published in Conference proceedings. It is clear why they are the key: information published in papers instigate practical activities which aim at preserving those industrial facilities, and the preservation is inevitably connected with the question of its conversion. Despite all aggravating circumstances in local communities that influence the achievement of the final task at hand, we were not disheartened, as we were led by the wish to leave all we had inherited from our ancestors to our descendants as much as possible and in the best possible condition.

The task at hand is ambitious, but it is worthy of the bar that had already been set quite high at the first Conference on industrial heritage held in Rijeka. I, herewith, thank all of you, who continuously give us support, and that will be continuing the series of Conferences with this 8th edition, in spring of 2018.

VELID ĐEKIĆ, MSc
PRO TORPEDO Rijeka President

RIJEKA I OBNOVA INDUSTRIJSKOG NASLIJEĐA

Glavna tema 8. konferencije vezana je uz obnovu industrijskog naslijeđa - građevina i struktura koje su činile a i danas čine značajan dio urbanog tkiva Rijeke - nekad velike luke i industrijskog središta, a danas grada bez industrije u potrazi za novim identitetom. U Rijeci su osnovani i niz godina djelovali brojni pogoni, uglavnom prerađivačke industrije, a najveće, najpoznatije i najdugovječnije bile su tvornica papira, rafinerija šećera i tvornica duhana, tvornica strojeva, tvornica konopa, rafinerija nafta, tvornica torpeda i brodogradilište.

U proteklih tridesetak godina došlo je do zatvaranja većine riječkih tvornica i radionica, smanjenja prometa luke i željeznice i pretvaranja nekad vitalnih prostora grada u napuštene zone industrijske arheologije. Gašenjem industrije nestale su, propale i devastirane brojne cjeline, objekti i strojevi prije nego li su bili istraženi i valorizirani, a neki su istu sudbinu doživjeli i unatoč dokazanoj vrijednosti. Tijekom godina izrađen je niz kvalitetnih studija, programa i projekata čija je svrha bilo osiguranje opstanka najvrijednije riječke industrijske baštine. Realizacija je, međutim, uglavnom izostala i svodi se na tek nekoliko pozitivnih primjera obnove i prenamjene a stanje na terenu uglavnom je lošije nego prije dvadesetak godina.

Ipak, zalaganja stručnjaka nisu bila bez rezultata pa danas većina građana riječku industrijsku baštinu doživljava kao bogatstvo koje treba očuvati te kao osnovu budućeg gospodarskog i urbanog napretka.

Konferencija koja je pred nama pokušat će dati odgovore na više pitanja od kojih je ključno da li se i koliko promijenila teorija pristupa i obnovi industrijske baštine i da li trebamo i dalje inzistirati na promjeni funkcija nekadašnjih industrijskih pogona ili se trebamo vratiti industriji i u novim, humanijim okolnostima ponovno aktivirati i revitalizirati djelatnosti koje su brojnim gradovima podarile izgled i identitet. 8. konferencija bit će prilika i za sveobuhvatnu sintezu o vrijednosti, zaštiti i obnovi industrijske baštine, ali i industrijskom i postindustrijskom društvu i njegovim baštinicima.

DR. SC. NANA PALINIĆ
PRO TORPEDO Rijeka

RIJEKA AND THE RENEWAL OF THE INDUSTRIAL HERITAGE

The main topic of the 8th Conference is connected to the redevelopment of the industrial heritage- buildings and constructions which used to be, and still today, are a part of the urban core of Rijeka- once a great port and industrial center, and today, a city without industry in search of a new identity. Many different industrial facilities that have been established in Rijeka and have been active for many years, were manufacturing and processing industries, of which the biggest and the most known were the paper factory, sugar refinery and tobacco factory, as well as machine manufacturers, rope factory, oil refinery, torpedo factory and a shipyard.

In the last thirty years, most of the factories and workshops of Rijeka were closed, the port and railway traffic was reduced, and those once vital areas of the city were transformed into desolate sites of industrial archeology. Many buildings, machines and a lot of other units were destroyed and demolished before they were examined and assessed, and some have found the same fate even though their value was proved. Over the years, a series of qualitative studies, programs and projects were carried out. Its purpose was to insure survival of the most valuable industrial heritage of Rijeka. The implementation has, however, mainly failed and came down to a few positive examples of redevelopment and conversion, and the situation on the ground is worse than it was twenty years ago.

Nevertheless, the effort put on the behalf of the experts has not been without result, and so today most of the citizens of Rijeka view the industrial heritage as treasure that needs to be preserved as the foundation of the future of economics and urban progress.

This Conference will try to give answers to many questions, of which the key one is - has the theory of the approach and redevelopment of industrial heritage changed and how much? Do we need to continue insisting on the change of the function of former industrial plants or do we need to go back to the industry, and activate and revitalize businesses again in new and more humane circumstances that have given many other cities a new look and a new identity. The 8th Conference will be an opportunity for a comprehensive synthesis of values, preservation and redevelopment of the industrial heritage, as well as the industrial and post-industrial society and its successors.

NANA PALINIĆ, PHD
PRO TORPEDO Rijeka

OPĆE TEME O INDUSTRIJSKOM NASLIJEĐU, POMORSTVU I PROIZVODNJI TORPEDA

Kao na svim dosadašnjim konferencijama i na ovoj se, uz glavnu temu, očekuju predavanja o općim temama iz teorije i raznolike prakse očuvanja svjetske i hrvatske industrijske baštine. Kroz najraznovrsnije prijedloge o baštini, kako graditeljskoj tako i baštini brodogradnje, prometa, energetike, niskogradnje, raspravlјat će se i o autorima, izumiteljima i literaturi o industriji. Očekujemo iznošenje iskustava o valorizaciji i očuvanju industrijske baštine u Hrvatskoj, Europi i svijetu. Na kraju predviđamo i diskusije o predavanjima, što je uvrježena dosadašnja pozitivna praksa.

Očekuju se prijedlozi raznolikih tematskih predavanja o baštini najraznovrsnijih industrijskih djelatnosti te fokusirana istraživanja pojedinih stručnjaka koji su već bili sudionici prethodnih konferencija s prilozima o ugaslim, postojećim i najnovijim tehnološkim pristupima u industriji kao i prilozima o divulgaciji suvremenim digitalnim metodama i tehnologijama, a sve u cilju propagiranja potrebe podizanja svijesti o važnosti bilježenja i očuvanja prošlosti kao i sadašnjosti industrijske baštine. Ova tematska konferencija o obnovi napustenih industrijskih objekata posebno je zanimljiva zbog provedbe programa EPK 2020.

MR. SC. DAINA GLAVOČIĆ
PRO TORPEDO Rijeka

GENERAL TOPICS OF INDUSTRIAL HERITAGE, MARITIME AND THE PRODUCTION OF TORPEDO

As in all previous Conferences, and so at this one, in addition to the main topic, lectures on general topics from theories and diverse practice on preservation of world heritage, as well as the Croatian industrial heritage are expected. Through most diverse proposals on heritage, as in construction and the heritage of shipyards, traffic, energetics, civil engineering, there will be a discussion on authors, inventors and literature on industry. We expect participants sharing experiences on valorization and preservation of industrial heritage in Croatia, Europe and the world. At the end, we anticipate discussions on lectures given, as it has been the common positive practice in all previous conferences.

Proposals on various topics- related lectures on the heritage of the most diverse industrial activities, and focused on research of individual experts, who have already participated in the previous conferences with contributions on closed, the existing and the newest technological approaches in industry, as well as the contributions on divulging contemporary digital methods and technologies, in order to promote the need of raising awareness of the importance of marking and preserving the past, as well as the present of the industrial heritage. This thematic conference on renewal of abandoned industrial buildings is particularly interesting within actual preparations for the programme 'Rijeka 2020-European Capital of Culture'.

DAINA GLAVOČIĆ, MSc
PRO TORPEDO, Rijeka

UPUTE AUTORIMA

ROKOVI ZA PRIJAVE / SLANJE MATERIJALA

29. 2. 2018.	rok za prijavu tema i sažetaka
15. 3. 2018.	objava prihvaćenih tema
24. 4. 2018.	rok za uplatu kotizacije
24. 5. 2018.	registracija, predaja prezentacija i postera
25.– 26. SVIBNJA 2018.	Konferencija

UPUTE ZA TEKSTOVE (HRVATSKI/ENGLESKI)

SAŽETAK: do 1.000 znakova (do 6 ključnih riječi)
Izlaganje: najviše 15 minuta

PISANI RAD ZA OBJAVU U ZBORNIKU: 1 autorski arak
(16 stranica sa po 1.800 znakova)

PRILOZI: najviše 10 (fotografije, crteži, grafični i sl.)

SLUŽBENI JEZIK: hrvatski/engleski (simultani prijevod)

KOTIZACIJA ZA SUDIONIKE KONFERENCIJE

500 kn (do 24. svibnja 2018.)
Studenti 50 kn

PUBLIKACIJE

Pozivnica
Program
Knjižica sažetaka
Zbornik radova

HOTELSKIE REZERVACIJE I TURISTIČKE INFORMACIJE

Informacije
info@protorpedo-rijeka.hr
www.protorpedo-rijeka.hr
secretary.protorpedoconference@gmail.com

INSTRUCTIONS FOR AUTHORS

DEADLINES FOR APPLICATIONS / SUBMITTING PAPERS

29 FEB 2018	submitting summaries
15 MARCH 2018	summary accepted notice
24 APRIL 2018	registration fee payment
24 MAY 2018	registration, submitting PPT presentations and posters
25 – 26 MAY 2018	Conference

INFORMATION ON CONFERENCE PAPERS

SUMMARY: up to 1000 characters (up to 6 key words)
Presentation: 15 minutes maximum

PAPER IN A WRITTEN FORM FOR CONFERENCE PROCEEDINGS:
16 typewritten double-spaced pages maximum

SUPPLEMENTS: 10 maximum (photographs, drawings, graphs...)

OFFICIAL LANGUAGE: Croatian/English (simultaneous translation)

PARTICIPATION FEE FOR ALL PARTICIPANTS

HRK 500 kn (until 24 May 2018)
Students 50 kn

PUBLICATIONS

Letter of Invitation
Conference programme
Summaries folder
Conference proceedings

HOTEL BOOKING AND TOURIST INFORMATION

Information
info@protorpedo-rijeka.hr
www.protorpedo-rijeka.hr
secretary.protorpedoconference@gmail.com

PRELIMINARNI PROGRAM KONFERENCIJE

ČETVRTAK, 24. 5. 2018./ 17.00 – 20.00

17.00

Otvorenje izložbe, aula Građevinskog fakulteta, Kampus, Radmile Matejčić 3, prizemlje

18.00 – 20.00

Prijave i registracije sudionika, prijam radnih materijala konferencije, Građevinski fakultet

PETAK, 25. 5. 2018. / 7.00 – 9.00

Prijave i registracije sudionika, prijam radnih materijala konferencije, Građevinski fakultet

9.00

Početak rada konferencije. Pozdravne riječi

9.30 – 11.30

Referati vezani uz temu konferencije: Obnova industrijskog naslijeđa

11.30 – 11.45

Pauza za kavu

11.45 – 13.30

Nastavak referata vezanih uz temu konferencije: Obnova industrijskog naslijeđa

13.30 – 15.00

Pauza za ručak u Restoranu studentske prehrane, Kampus, Radmile Matejčić 1

15.00 – 18.00

Nastavak referata vezanih uz temu konferencije: Obnova industrijskog naslijeđa

18.00 – 19.30

Slobodno vrijeme

19.30 – 21.00

Otvorenje izložbe, koncert u auli Filozofskog fakulteta, Kampus

PRELIMINARY CONFERENCE PROGRAMME

THURSDAY, 24 MAY 2018 / 5.00 – 8.00 P.M.

5 P.M.

Exhibition opening, Faculty of Civil Engineering, Campus, Radmile Matejčić 3, ground floor

6.00 P.M. – 8.00 P.M.

Participations' applications and registrations, reception of Conference work materials, Faculty of Civil Engineering

FRIDAY, 25 MAY 2018 / 7.00 A.M. – 9.00 A.M.

Applications and registrations of participants, reception of Conference work materials in the Faculty of Civil Engineering

9.00 A.M.

Beginning of conference. Welcoming address.

9.30 A.M. - 11.30 A.M.

Papers related to the conference topic: Rijeka industry building heritage

11.30 A.M. - 11.45 A.M.

Coffee break

11.45 A.M. - 1.30 P.M.

Continuation with the papers related to the conference topic: Renewal of the industrial heritage

1.30 P.M. - 3.00 P.M.

Lunch break in the Student Restaurant, Campus, Radmile Matejčić 1

3.00 P.M. - 6.00 P.M.

Continuation with the papers related to the conference topic: Renewal of the industrial heritage

6.00 P.M. - 7.30 P.M.

Free time

7.30 P.M. - 9.00 P.M.

Exhibition opening, concert in the Faculty of Humanities and Social Studies assembly hall, Campus

SUBOTA, 26. 5. 2018.

9.00 – 11.00

Referati vezani uz opće teme, brodogradnju i industriju torpeda

11.00 – 11.30

Pauza za kavu

11.30 – 13.30

Nastavak referata vezanih uz opće teme, brodogradnju i industriju torpeda

13.30 – 16.00

Odlazak autobusom u riječku luku, obilazak brodićem luke, brodograđevne i torpedne baštine. Na brodiću će biti poslužen hladni bife.

16.00 – 18.00

Nastavak referata vezanih uz opće teme, brodogradnju i industriju torpeda

18.00 – 19.00

Okrugli stol, diskusija, zatvaranje konferencije

SATURDAY, 26 MAY 2018

9.30 A.M. - 11.30 A.M.

Papers related to general topics, shipbuilding and torpedo industry

11.00 A.M. - 11.30 A.M.

Coffee break

11.30 A.M. - 1.30 P.M.

Continuation with the papers related to general topics, shipbuilding and torpedo industry

1.30 P.M. - 4.00 P.M.

Going to Rijeka port by bus, a tour of the port, its shipbuilding and torpedo heritage by boat. Cold buffet will be served on board.

4.00 P.M. - 6.00 P.M.

Continuation with the papers related to general topics, shipbuilding and torpedo industry

6.00 P.M. - 7.00 P.M.

Round table, discussion, closing the conference

RIJEKA 2020
EUROPSKA
PRIJESTOLNICA
KULTURE

RIJEKA 2020
EUROPEAN
CAPITAL
OF CULTURE